

20242073559

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 427 став (1) и член 438 точка 9), а во врска со член 38 став (6) од Законот за финансиски инструменти („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.66/2024), Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија на седницата одржана на ден 4.10.2024 година, го донесе следниот

ПРАВИЛНИК* ЗА НАЧИНОТ, ПОСТАПКАТА И ВИДОТ НА АКТИВНОСТИ / ОПЕРАТИВНИ ПРОЦЕСИ КОИ ИНВЕСТИЦИСКОТО ДРУШТВО МОЖЕ ДА ГИ ПРЕНЕСЕ НА ТРЕТИ ЛИЦА

Општи одредби

Член 1

Со Правилникот за начинот, постапката и видот на активности / оперативни процеси кои инвестициското друштво може да ги пренесе на трети лица (во понатамошниот текст: Правилник) се уредува начинот, постапката и видот на активностите / оперативни процеси, кои инвестициското друштво може да ги пренесе на трети лица.

Поими

Член 2

Поимите кои се употребуваат во овој Правилник го имаат следново значење:

1. **„Високо раководство“** се физички лица кои вршат извршни функции во инвестициското друштво и кои одговараат пред органот на управување и надзор за секојдневното управување со друштвото, вклучувајќи спроведување на политики во врска со дистрибуцијата на услугите и на производите на клиентите од страна на друштвата или нивните вработени;
2. **„Давател на услуга“** е правно лице кој ги извршува пренесените процеси за инвестициското друштво согласно условите утврдени во писмениот договор за пренос на нужни и важни оперативни процеси на трети лица;
3. **„Трета земја“** е секоја земја која не е Република Северна Македонија и земја-членка на Европската Унија.

Нужни и важни оперативни процеси

Член 3

Еден оперативен процес во инвестициското друштво се смета за нужен и важен доколку грешка или пропуст при неговото спроведување битно би ја нарушило способноста на инвестициското друштво континуирано да ги исполнува условите и обврските согласно одобрението за работа и сите останати обврски според Законот за финансиски инструменти (во понатамошниот текст: Законот) и неговите подзаконски акти, како и неговата финансиска стабилност и континуитет во извршувањето на инвестициите услуги и активности.

Во овој Правилник се врши усогласување со членовите 30-32 од Регулативата 2017/565 на комисијата од 25 април 2016 година за дополнување на директивата 2014/65/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот за органициски барања и работни услови за инвестициски фирми и дефинирани изрази за целите на таа директива CELEX Бр.32017R0565.

Фактори за проценка на нужни и важни оперативни процеси

Член 4

(1) При проценка дали еден оперативен процес се смета за нужен и важен, инвестициското друштво, треба да ги зема предвид најмалку следните фактори:

1) влијанието што би го имало секое нарушување на пренесените оперативни процеси или пропуст на давателот на услугата при извршување на услугата на континуирана основа, земајќи ги предвид:

- краткорочната и долгорочната финансиска отпорност и одржливост вклучувајќи ги, доколку е применливо, своите средства, капитал, трошоци, финансирање, ликвидност, добивка и/или загуба;

- деловниот континуитет и оперативната отпорност;

- оперативните ризици, вклучувајќи ги раководењето, информатичката и комуникациската технологија и правниот ризик;

- репутациониот ризик;

- политиката за континуирано работење и плановите за навремено опоравување;

2) влијанието што би го имало преносот на оперативниот процес на способноста на инвестициското друштво за:

- идентификување, следење и управување со сите ризици;

- усогласување со сите законски барања и барањата на Комисијата за надзор на пазарот на капитал (во понатамошниот текст: Комисијата);

- спроведување соодветни ревизии во врска со пренесениот процес;

3) можното влијание врз услугите кои ги дава на своите клиенти;

4) сите договори за пренос на нужни и важни оперативни процеси, вкупната изложеност на инвестициското друштво кон ист давател на услуга и нивното кумулативно влијание на договорите за пренос на нужни и важни оперативни процеси во иста деловна област;

5) големината и сложеноста на деловната област врз која има влијание преносот на нужни и важни оперативни процеси;

6) можноста предложениот договор за пренос на нужни и важни оперативни процеси да се прошири (промени) без ревидирање или измена на постојните одредби од договорот;

7) правната и оперативната способност за пренос на пренесените нужни и важни оперативни процеси на друг давател на услуга, доколку тоа е потребно или пожелно, вклучувајќи ги и проценетите ризици, настаните кои може да доведат до прекин на континуирано работење, трошоците, како и временската рамка за тоа.

Пренесување на нужни и важни оперативни процеси на трети лица

Член 5

(1) Инвестициското друштво кое пренесува нужни и важни оперативни процеси на трети лица останува целосно одговорно за исполнувањена сите свои обврски во согласност со Законот, при што истото е должно да ги почитува следните услови:

1) при пренесувањето, високото раководство не ја делегира својата одговорност и надлежност;

2) не се менуваат односите и обврските на инвестициското друштво кон своите клиенти во согласност со одредбите на Законот и на правилниците кои се донесени врз основа на Законот;

3) не се доведува во прашање исполнувањето на условите кои инвестициското друштво мора да ги исполнува со цел да поседува одобрение за работа согласно член 11 од Законот;

4) ниту еден од другите условите врз основа на кои е издадено одобрението за работа не се укине или менува.

(2) Инвестициското друштво постапува со внимание на добар стопанственик при склучување, спроведување или раскинување на било кој договор со правно лице на кое му се пренесени нужни и важни оперативни процеси и ги преземаат потребните мерки со цел да се осигура дека се исполнети следниве услови:

1) давателот на услугата има способност, капацитет, доволно ресурси и соодветна организациска структура да ги извршува нужните и важните оперативни процеси и ги поседува сите одобренија за работа согласно закон за извршување на тие процеси на соодветен и професионален начин;

2) давателот на услугата ги извршува пренесените процеси ефикасно и во согласност со важечките законски прописи и регулаторни барања, а за таа цел инвестициското друштво има воспоставено механизми и постапки за да врши проценка на успешноста на давателот на услугата, како и за редовна проверка на услугите што ги извршува давателот на услугата;

3) давателот на услуги врши контрола над извршувањето на пренесените процеси и соодветно управува со ризикот кој произлегува од пренесувањето на оперативните процеси;

4) се преземаат соодветни мерки доколку постои веројатност дека давателот на услугата не може да ги извршува оперативните процеси на ефикасен начин и во согласност со позитивните законски прописи и регулаторни барања;

5) инвестициското друштво ефикасно врши надзор над пренесените оперативни процеси, односно услуги и управува со ризиците поврзани со пренесувањето, а при тоа друштвото го задржува стручното знаење и потребните ресурси за ефективен надзор на пренесените оперативни процеси и управување со тие ризици;

6) давателот на услугата го известува инвестициското друштво за секој настан или околност која може да има значително влијание врз неговата способност да ги извршува пренесените оперативни процеси на ефикасен начин и во согласност со позитивните законски прописи и со подзаконските акти;

7) доколку е потребно, инвестициското друштво може веднаш да го раскине договорот за пренесување на оперативни процеси, кога раскинувањето е во интерес на неговите клиенти, без последици врз континуитетот и квалитетот на давање услуги на клиентите;

8) давателот на услугата соработува со надлежните органи на инвестициското друштво во врска со пренесување на оперативни процеси;

9) инвестициското друштво, неговите ревизори и Комисијата имаат непречен пристап до податоците кои се однесуваат на пренесените оперативни процеси, како и до релевантните деловни простории на давателите на услуги кога тоа е потребно за ефикасен надзор во согласност со овој член;

10) давателот на услугата ги заштитува сите доверливи информации поврзани со инвестициското друштво и неговите клиенти;

11) инвестициското друштво и давателот на услуги воспоставуваат, имплементираат и одржуваат план за континуирано работење и план за опоравување од штетни влијанија (contingency plan for disaster recovery) и меркиза периодично тестирање на системите за резервна локација за чување на податоци (backup facilities), кога тоа е неопходно имајќи ги предвид процесот, услугата или активноста кои се пренесени;

12) инвестициското друштво презема мерки за одржување на континуитетот и квалитетот на пренесените процеси или услуги и во случај на раскинување на договорот за пренос на третото лице со пренесување на тие процеси или услуги на друго трето лице или доколку самото друштво реши тие процеси повторно да ги извршува самостојно.

(3) Високото раководство на инвестициското друштво е одговорно за континуиран надзор и следење на сите нужни и важни оперативни процеси кои се пренесени на трети лица.

(4) За обврската од став (3) на овој член, високото раководство на инвестициското друштво може да назначи друго лице за вршење надзор и следење на нужните и важни оперативни процеси кои се пренесени на трети лица во нивното име.

(5) Правата и обврски на инвестициското друштво и давателот на услуги се јасно дефинирани и утврдени во писмен договор. Инвестициското друштво задолжително: го задржува правото да дава инструкции, да го раскине договорот, да биде известно за текот на извршувањето на процесите, како и правото да врши проверка и да има пристап до сметководствената документација и деловните простории на третото лице. Со договорот се утврдува дека пренесувањето од страна на давателот на услугата може да се врши само со писмена согласност на инвестициското друштво.

(6) Кога инвестициското друштво и давателот на услуга се дел на една иста групација, за целите на усогласување со овој член и член 6 од овој Правилник, инвестициското друштво ќе го земе предвид степенот до кој го контролира давателот на услугата, или може да влијае врз неговите постапки.

(7) Инвестициското друштво, на барањена Комисијата, ги става на располагање сите информации кои и се потребни на Комисијата да врши надзор на усогласеност на извршувањето на пренесените нужни и важни оперативни процеси со барањата од Законот и од подзаконските акти.

Даватели на услуги од трета земја

Член 6

(1) Кога инвестициското друштво пренесува процеси поврзани со инвестициската услуга за управување со портфолио за клиенти на давател на услуги од трета земја, освен барањата од член 5 од овој Правилник инвестициското друштво обезбедува исполнетост и на следните услови:

1) давателот на услугата да има одобрение за работа, односно е регистриран во матичната земја за давање на таа услуга и е под ефикасен надзор од надлежен надзорен орган на таа трета земја;

2) постои соодветен договор за соработка помеѓу Комисијата и надзорниот орган на давателот на услугата.

(2) Договорот за соработка од став (1) точка 2) на овој член, на Комисијата треба да и ги гарантира најмалку следното:

1) по барање, да ги добие информациите кои и се потребни за извршувањето на своите надзорни овластувања во согласност со Законот;

2) да добие пристап до документите кои се релевантни за извршувањето на своите надзорни должности, а кои се чуваат во третата земја;

3) во најкус можен рок да добие информации од надзорниот орган на третата земја со цел истражување на очигледни прекршувања на барањата од Законот и од подзаконските акти;

4) да соработува во однос на спроведувањето на законите под своја надлежност во согласност со националното и со меѓународното право применливи за Комисијата и за надзорниот орган на третата земја во случаи на прекршување на барањата од соодветниот национален закон.

(3) Комисијата на својата интернет страница објавува список на органи за надзор во трети земји со кои склучила договор за соработка од став (1) точка 2) од овој член.

Договор за пренос на нужни и важни оперативни процеси на трети лица

Член 7

(1) Договорот за пренесување на нужни и важни оперативни процеси на трети лица најмалку треба да содржи:

- 1) опис на јасен и разбирлив начин на процесите кои се пренесуваат;
- 2) датумот од кога ќе почне да се применува договорот и датумот до кој ќе се применува договорот, кога тоа е применливо, без да е во спротивност со член 5 став (2) точка 7 од овој Правилник и рокот за известување припредвремено раскинување на договорот. Рокот за известување за давателот на услугата треба да е доволно долг за да му овозможи на инвестициското друштво да ги пренесе тие процеси или услуги на друго трето лице или да го превземе нивното извршување;
- 3) финансиските обврски на договорните страни;
- 4) локацијата каде што ќе се извршуваат нужните и важните оперативни процеси и/или каде релевантните податоци ќе се чуваат и обработуваат, вклучувајќи ја и можната локација за складирање на податоци, начинот на заштита на податоците на клиентите, како и условите кои треба да се исполнуваат, вклучувајќи го и барањето за известување на инвестициското друштво, доколку давателот на услугата предложи да се промени локацијата;
- 5) континуитет на услугите, односно начин како инвестициското друштво може веднаш да ги врати своите податоци во случај на несолвентност, ликвидација или прекин на деловните активности на давателот на услугите;
- 6) правото на инвестициското друштво за редовно следење на работата на давателот на услугата;
- 7) обврските за известување на давателот на услугата до инвестициското друштво;
- 8) обврската на давателот на услугата да соработува со Комисијата;
- 9) правата во случај на раскинување на договорот.

(2) Во рамките на писмениот договор за пренос на нужните и важните оперативни процеси на трети лица, треба да се гарантира дека давателот на услуги се согласува дека на инвестициското друштво и на Комисијата, како и на лицата од член 5 став (4) од овој Правилник ќе им овозможи:

1) целосен пристап во деловните простории, вклучувајќи и целиот опсег на релевантните уреди, системи, мрежи, информации и податоци кои се користат за извршување на процесот кој е пренесен, како и финансиски информации, а по потреба и непречена комуникација со вработените и ревизорите и

2) неограничени права за увид и ревизија поврзани со договорот за пренос на нужните и важните оперативни процеси, следење нанужниот и важниот оперативен процес кој е пренесен, како и да обезбеди усогласеност со сите применливи регулаторни и договорни барања.

Известување до Комисијата

Член 8

(1) За сите нужни и важни оперативни процеси, кои инвестициското друштво ќе ги пренесе на трето лице, друштвото е должно во рок од 10 дена пред потпишување на договорот да ја извести Комисијата.

(2) Кон известувањето од став (1) на овој член се приложува и следното:

1. информација за пренесувањето на нужните и важни оперативни процеси во рамки на група или надвор од неа за целите на извршувањето на деловните активности или контролните функции, вклучувајќи и податоци за третите лица на кои се пренесува некој од оперативните процеси, нивната поврзаност со инвестициското друштво, локацијата, причините за пренесувањето, човечките ресурси и системот за внатрешна контрола за управување со пренесувањето, како и плановите за континуитет во работењето во случај давателот на услугите на кој се пренесува некој од оперативните процеси да не е во можност да обезбеди континуитет во давањето на услугите и функциите кои се однесуваат на пренесената функција;

2. опис на начинот на надзор на секој нужен и важен оперативен процес кој инвестициското друштво планира да го пренесе на трето лице;

3. копија од сите предлог- договори и преддоговори со кои во моментот располага за пренесување на оперативните функции и

4. опис на информациската технологија (во понатамошниот текст ИТ) на инвестициското друштво, вклучувајќи го и системот кој ќе го користи, аранжманите со давателите на услуги, организација на функцијата ИТ која содржи структура, стратегија, управување и сигурност на политиката и процедурите, како и системите и контролата кои ќе се воспостават за потребите на давањето (нудењето) на мрежни услуги.

(3) За секоја промена на пренесените нужни и важни оперативни процеси од став (1) на овој член, инвестициското друштво е должно веднаш и без одлагање да ја извести Комисијата и за истото да достави доказ за исполнување на условите од член 5 од овој Правилник.

Преодни и завршни одредби

Член 9

Овој Правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе започне да се применува од денот на започнување на примената на Законот за финансиски инструменти („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 66/2024).

Бр. 01-614/1
4 октомври 2024 година
Скопје

Комисија за хартии од вредност
на Република Северна Македонија
Претседател,
м-р **Нора Алити**, с.р.